

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 11.12.2007
COM(2007) 798 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**„A tagállamok és a régiók az EU kohéziós politikája segítségével valósítják meg a
növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiát 2007 és 2013 között”**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

„A tagállamok és a régiók az EU kohéziós politikája segítségével valósítják meg a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiát 2007 és 2013 között”

1. BEVEZETÉS

E közlemény alapozó áttekintést nyújt a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó kohéziós politikai stratégiák és programok új generációjára vonatkozó tárgyalások eredményeiről¹. Így a lisszaboni csomag részét képezi, és szakpolitikai területenként részletesen értékeli a növekedést és foglalkoztatást célzó, 2005-ben megújult lisszaboni stratégia első három évében elért eredményeket. Elsősorban azt mutatja be, hogy a növekedést és foglalkoztatást célzó, megújult lisszaboni stratégia miként foglal el központi helyet az új kohéziós politikai stratégiákban és programokban. Emellett, tekintettel az Európai Tanács 2008 tavaszi ülésére, a közlemény foglalkozik a kohéziós politikai programok lehetséges szerepével is abban, hogy a következő hároméves ciklus alatt előmozdítsák a lisszaboni stratégia célkitűzéseit.

2. A LISSZABONI FOLYAMAT SÚLYPONTJA: A KOHÉZIÓS POLITIKA

A 2004-ben a Bizottság által javasolt reformmal, melyet 2006-ban a Parlament és a tagállamok megerősítettek, az európai kohéziós politika az egyik legfontosabb közösségi politikává lépett elő az Unió növekedési és foglalkoztatási célkitűzéseinek megvalósításában. A kohéziós politika hagyományos elveinek² szem előtt tartása mellett a reform számos új elemet vezetett be, elismerve annak szükségességét, hogy a rendelkezésre álló korlátozott forrásokat célzottan a fenntartható fejlődés, a versenyképesség és a foglalkoztatás elősegítésére fordítsák, különösen a következők terén:

- A szakpolitika részletesebben kifejtett és átlátható stratégiai megközelítést kezdett alkalmazni, amely először működik a 2006. október 6-án a Tanács által elfogadott kohéziós politikáról szóló közösségi stratégiai iránymutatások³ keretében, az integrált lisszaboni iránymutatásokkal⁴ összhangban. E keret arra ösztönzi a tagállamokat és régiókat, hogy a nemzeti és regionális sajátosságokat figyelembe véve azon befejtetési területekre összpontosítsanak, amelyek elősegítik a nemzeti reformprogramok célkitűzéseit. A keret megőrzi a növekedési és foglalkoztatási stratégia alábbi három fő prioritását:

¹ Az adatok a tagállamoktól 2007. november 27-én érkezett, az új programokra vonatkozó legfrissebb információkon alapulnak.

² A 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet IV. fejezete felsorolja az EU kohéziós politikája támogatási alapelveit (kiegészítő jelleg, összhang, koordináció, megfelelés, programozás, partnerség, területi szintű végrehajtás, arányos támogatás, megosztott irányítás, adicionalitás, férfiak és nők közötti egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma, valamint fenntartható fejlődés).

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

⁴ http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf.

- Európa és régiói vonzóbbá tétele a beruházások és a munka szempontjából;
 - az innováció, a vállalkozói készség és a tudásalapú gazdaság kibontakozásának ösztönzése;
 - több és jobb munkahely megteremtése.
- A tagállamok felkérést kaptak, hogy keretösszegeik lényeges részét különítsék el az olyan beruházások számára, amelyek jelentős mértékben képesek hozzájárulni a lisszaboni célkitűzések megvalósításához⁵. Az Európai Tanács 2005. decemberi ülése szerint ezek a fellépések bizonyulhatnak a legeredményesebbeknek.

Az EU-15 számára a forráselkülönítési rendelkezések kötelező érvényűek, ugyanakkor a Bizottság valamennyi tagállamot és régiót arra ösztönöz, hogy kiadásait olyan fellépésekre fordítsák, amelyek hozzájárulnak a nemzeti reformprogramjaikban tervezett strukturális reformokhoz. A források elkülönítése viszonyítási alapot jelent, amelynek segítségével nyomon követhetők az annak biztosítására tett erőfeszítések eredményei, hogy a programok a 2007-2013-as időszakban is a növekedést és foglalkoztatást elősegítő beruházásokra koncentráljanak.

- A nemzeti reformprogramok irányítása és a kohéziós politikai programok közötti kapcsolatokat a lisszaboni stratégia, valamint a kohéziós politika keretében bevezetett új jelentési mechanizmusok erősítették meg. Ezek az egymással párhuzamos eljárások azt jelentik, hogy rendszeres jelentések készülnek arról, hogy a kohéziós politika miként járul hozzá a növekedés és foglalkoztatás célkitűzéséhez, és lehetővé teszik a két politikai terület kölcsönös ellenőrzését a közöttük lévő összhang biztosítása érdekében. Ebben az évben a tagállamok a lisszaboni célkitűzések végrehajtásáról szóló jelentésükben első alkalommal szenteltek egy szakaszt a kohéziós politikának, és az elkövetkezőkben ezt rendszeres gyakorlattá teszik.
- A tagállamoknak a kohéziós politika keretében éves szinten jelentést kell tenniük azokról az egyes működési programok által támogatott beruházásokról, amelyekre forrásokat különítettek el. Emellett 2009-ben és 2012-ben minden országnak stratégiai jelentést kell benyújtania, amely arról tájékoztat, hogy a kohéziós politika miként járul hozzá a lisszaboni menetrendhez. Ennek alapján a Bizottság 2010-ben és 2013-ban jelentést készít, amely összefoglalja a nemzeti hozzájárulásokat és megvizsgálja, lehetséges-e, illetve szükséges-e a programokat a jelentkező új kihívásokhoz igazítani.
- A kohéziós politika reformja lehetővé tette azt, hogy a hatáskörök nagyobb mértékben kerüljenek át a helyi és regionális partnerek szintjére. A helyi és regionális ismeretek, szakértelem és források összevonásával, valamint integrált, a körülményeket figyelembe vevő helyi és regionális stratégiák kialakításával a kohéziós politika megfelelőbben tud koncentrálni az olyan befektetésekre, amelyek a növekedés és foglalkoztatás tekintetében a lehető legnagyobb hatást érik el. A decentralizáció ugyanakkor a lisszaboni stratégiával összhangban a felelősségvállalás erősítésével ahhoz is hozzájárulhat, hogy az irányítás minden szinten megfelelőbb legyen.

⁵ Az 1083/2006/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (3) bekezdése és IV. melléklete (HL L 210, 2006.7.31., 25. o.).

A lisszaboni stratégia végrehajtása folyamatos és koncentrált erőfeszítést, valamint politikai elkötelezettséget követel minden európai intézmény, tagállam és régió részéről. 2007 során a tagállamok és a Bizottság szoros együttműködésben dolgoztak a nemzeti reformprogramokban és a Tanács által elfogadott országspecifikus ajánlásokban⁶ szereplő befektetési prioritások támogatását célzó nemzeti és regionális stratégiák kidolgozása érdekében. Ugyanakkor az egyes európai országok és régiók kiinduló helyzete különböző, ezért a lisszaboni célkitűzések megvalósítása során figyelembe kell venni az egyedi sajátosságokat és kihívásokat. A stratégiák mind a 27 ország vonatkozásában elkészültek, de csak most kezdődik az igazi munka: annak biztosítása, hogy a programokon keresztül helyi szinten kétszeres erőfeszítés irányuljon majd a növekedésre és foglalkoztatásra. Fontos, hogy ez az erőfeszítés a 2007-2013-as időszak *egészében* megmaradjon, és a források ne kerüljenek át alacsonyabb prioritású területekre.

3. A 2007-2013-AS KOHÉZIÓS POLITIKAI PROGRAMOK KULCSFONTOSÁGÚ JELLEMZŐI

3.1. A nemzeti reformprogramokkal való összhang biztosítása

A tagállamokkal folytatott tárgyalások során általában magas fokú együttműködés valósult meg egyrészt a nemzeti reformprogramok végrehajtása koordinálásának, másrészt pedig a kohéziós politikai stratégiák (nemzeti stratégiai referenciakeret) és programok kidolgozásának felelősei között. A nemzeti stratégiai referenciakeretek jelentős része bemutatja az együttműködés szervezését, ami új és igen lényeges tényező, hiszen csak néhány országban felelős ugyanaz a minisztérium mindkét politikai folyamatért. Egyes országokban a hatóságok úgy döntöttek, hogy a hatékony együttműködés érdekében adminisztratív változtatások szükségesek. Azon tagállamoknak azonban további erőfeszítéseket kell tenniük a koordináció terén, amelyekben ez az együttműködés még nem valósult meg teljes mértékben.

3.2. A lisszaboni prioritások előtérbe helyezése

A 2007-2013-as időszakra az európai kohéziós politikára fordítható teljes költségvetés összege 347 milliárd EUR (jelenlegi árakon). Ezt mintegy 160 milliárd EUR összegű nemzeti köz- és magánzférabeli társfinanszírozás egészíti ki. Azaz a nemzeti köz- és magánforrások mozgósításával a kohéziós programok évente több mint 70 milliárd eurót mozgósítanak 2007 és 2013 között.

A tagállamok által a 2007-2013-as programozási időszakra tervezett stratégiák azt jelzik, hogy a hangsúly egyértelműen a kulcsfontosságú lisszaboni prioritások irányába kezd elmozdulni. A forráselkülönítési rendelkezések keretében az EU-15 tagállamainak keretösszegük⁷ jelentős részét – a források 60%-át konvergenciaregiók, 75%-át pedig a regionális versenyképességi és foglalkoztatási régiók esetében – olyan kategóriákba kell befektetniük, amelyek elengedhetetlenül fontosak a növekedés és foglalkoztatás elősegítéséhez. Az EU-12 országai saját maguk választhatják meg a célösszeget, de eltérő mértékben az összes új tagállam részt vesz a forráselkülönítési gyakorlatban.

⁶ Az Európai Tanács 2007 tavaszi ülésének következtetései

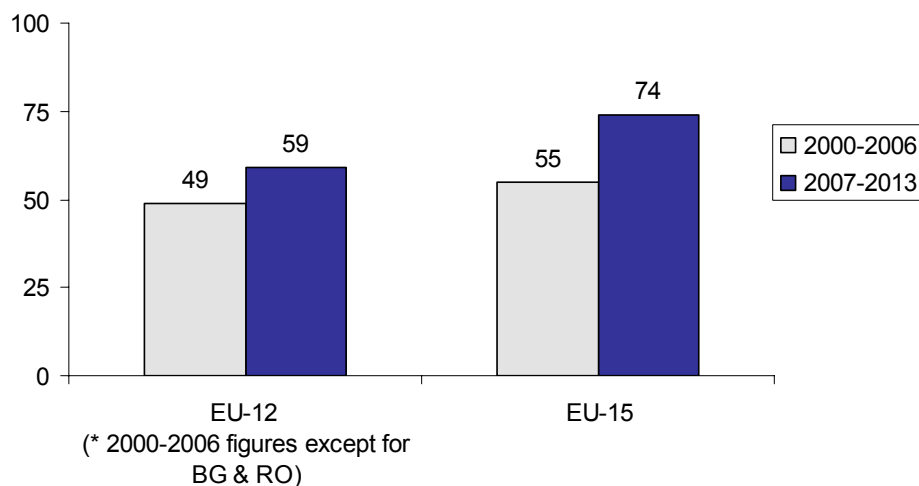
⁷ Az 1083/2006/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (3) bekezdése és IV. melléklete (HL L 210., 2006.7.31., 25. o.).

Az eredmények általában reményt keltők. A **konvergencia-célkitűzés** keretében a kevésbé fejlett régiók vonatkozásában az EU-27-ben – amelyek a kohéziós politikai források több mint 80%-át teszik ki – a pénzeszközök **65%-át** a lisszaboni stratégiával kapcsolatos célkitűzésekre fordítják. Ez **11 százalékpontos növekedést** jelent az előző programozási időszakokkal összehasonlítva. Azok a régiók, amelyek a **regionális versenyképességi és foglalkoztatási célkitűzés** keretébe tartoznak – melyek a kohéziós politikai források 16%-át teszik ki, és amelyek hagyományosan termelékenyebb beruházásokra fordították korlátozottabb forrásaikat – továbbra is azt tervezik, hogy forrásaik jelentős részét (**2007-2013-ban a összes pénzeszköz 82%-át**) a lisszaboni stratégiával kapcsolatos célkitűzésekre fordítják.

A körülményekből adódóan vannak különbségek az EU15 és az EU12 között. Az EU15 tagállamai esetében – amely országoknak a forráselkülönítés kötelező – a megfelelő számú adat várhatóan valamivel magasabbak (mintegy **74% a konvergencia-célkitűzés**, és **83% a regionális versenyképességi és foglalkoztatási célkitűzés** esetében), habár ezek a százalékok jelentős mértékben változnak egyes tagállamokban, illetve régiókban.

Az EU12 tagállamaiban (amelyek számára a forráselkülönítési rendelkezések nem kötelező érvényűek), ez az adat mintegy **59%** a konvergencia-célkitűzés keretében, és ez a szám vonatkozik az e tagállamok korlátozott számú olyan programjaira is, amelyeket a regionális versenyképességi és foglalkoztatási célkitűzés támogat.

Level of earmarking for Convergence Regions in EU-12* and EU-15
Comparison 2000-2006 / 2007-2013
(in % of total funds)

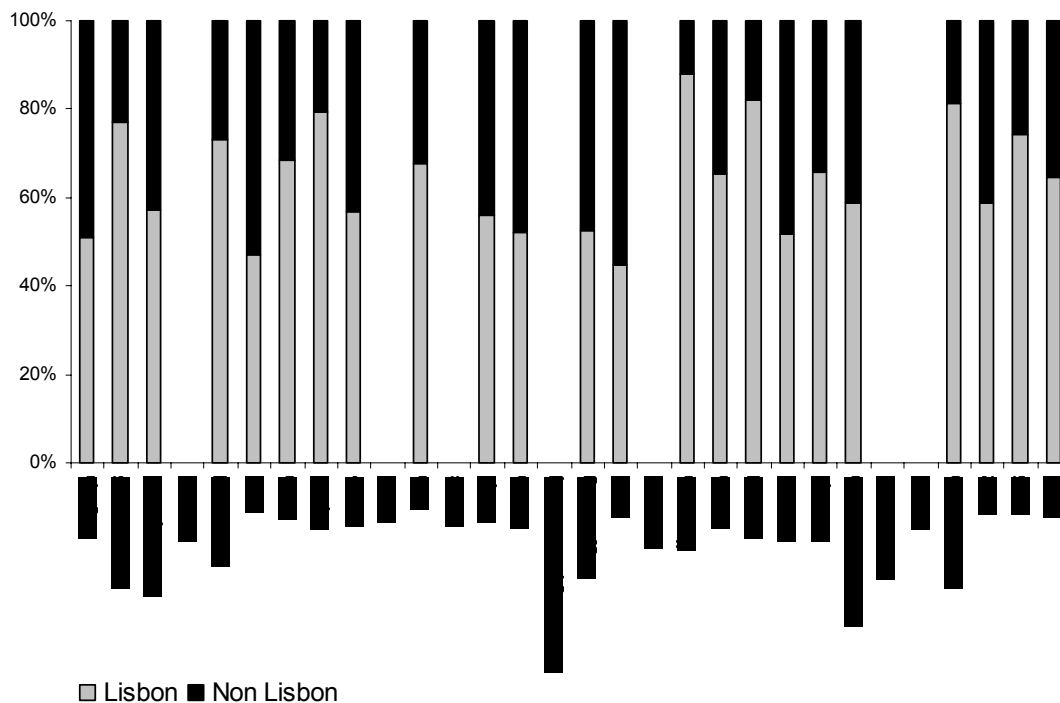
A jelzetteknek megfelelően az egyes tagállamokra vonatkozó számadatok jelentős mértékben eltérnek. A skálát Portugália és Spanyolország vezeti: konvergencia-régióik átlagosan a teljes összeg 80%-át különítették el befektetésre, míg a versenyképességi régiók esetében Dániában a legmagasabb az arány (a teljes összeg 92%-a)⁸. Az EU12-ben a számadatok szerényebbek, de figyelembe kell venni, hogy számos régióban továbbra is szükség van beruházásokra több olyan ágazatban, amelyek alapvetően fontosak a gazdasági fejlődéshez. Az azonban ösztönző, hogy Bulgária, Lengyelország és Románia – amely országoknak alapvető és kiterjedt infrastrukturális beruházásokra van szüksége – úgy döntöttek, hogy forrásaik jelentős részét a lisszaboni stratégiával összefüggő prioritásokra fordítják.

A foglalkoztathatóság és a humán tőke elősegítésére kijelölt források rendszerint a lisszaboni célkitűzésekkel kapcsolatos kategóriákba kerülnek, ami magas forráselkülönítési céladatokat eredményez. Ugyanakkor a tagállamoknak a Bizottság támogatásával biztosítaniuk kell, hogy a kohéziós politikai források ténylegesen azokra a fellépésekre irányulnak, amelyek a legnagyobb hatást érik el a növekedés és foglalkoztatás fellendítése terén. A kölcsönös jelentések új mechanizmusai, valamint a forráselkülönítési rendelkezések elősegítik ezt a folyamatot.

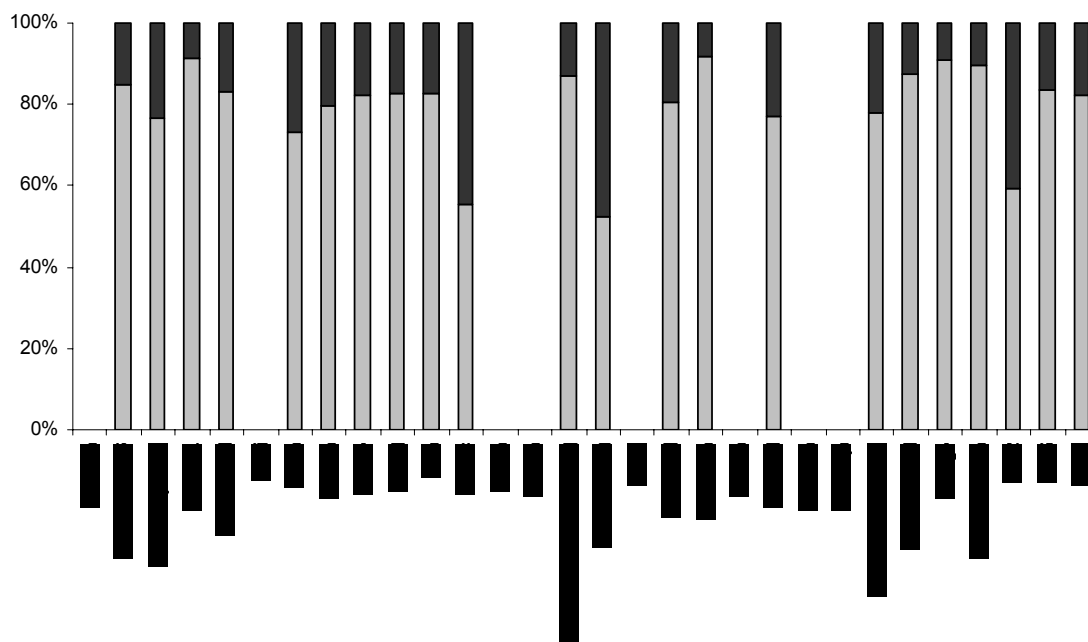
⁸ Ezek a számadatok a működési programok végleges verziójától függően még változhatnak.

**A forráselkülönítés szintje az egyes tagállamokban
2007-2013
(az összes pénzeszköz százalékában)**

Convergence

Regional Competitiveness and Employment

3.3. A Tanács 2006-os és 2007-es tavaszi ülésén meghatározott négy prioritási fellépés támogatása

Az Európai Tanács 2006 tavaszi ülése a megújult lisszaboni stratégia keretében négy olyan prioritási területet határozott meg, melyekre az EU-nak és tagállamainak erőfeszítéseiket összpontosítaniuk kell, beleértve a kohéziós politikai programok keretében végrehajtott fellépéseket is: több befektetés a tudásba és az innovációba; az üzleti potenciál felszabadítása, különösen a kkv-k körében; a foglalkoztathatóság javítása a rugalmas biztonságon keresztül; az energiaforrások jobb kezelése. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet e prioritások megvalósítására és ezek beillesztésére nemzeti és regionális stratégiáikba.

Az új kohéziós programokban különös hangsúlyt kap a **tudásba és innovációba történő nagyobb mértékű befektetés**. E terület beruházásaira több mint 85 milliárd eurót különítettek el⁹. Az összeg több mint felét – 49,5 milliárd eurót – a vállalkozások innovációs kapacitásába fektetik be a technológiaátadás és az együttműködési hálózatok, valamint a K+F és ökoinnováció (technológiák és termékek) támogatásával. A fennmaradó összeget a következő területekre fordítják: az információs és kommunikációs technológiák terjesztésének és használatának támogatása a vállalkozások és a polgárok körében, valamint az információs és kommunikációs technológiák fejlesztése; a vállalkozásindítás és önfoglalkoztatás támogatása; a szakértelem fejlesztése; rugalmasabb és alkalmazkodóképesebb munkaerő elősegítése. A kohéziós politika emellett olyan fellépésekbe is befektet, amelyek biztosítják a kiválóságot és az innovációt mint az oktatás és képzés összes szintjének nélkülözhetetlen elemét. 2000-2006-tal összehasonlítva a programok általános eredménye várhatóan az lesz, hogy a K+F-re és az innovációra fordított összeg nőni fog, ami a relatív erőfeszítések megkétszereződését és a rendelkezésre álló pénzügyi források megháromszorozódását jelenti¹⁰. Az új tagállamokban a K+F-re és az innovációra fordított kiadások hányada a rendelkezésre álló költségvetés egészét tekintve az előző időszakhoz viszonyítva négyszeresére nő. A többi tagállamban is jelentős mértékben nőttek a K+F-re és az innovációra fordított kiadások. Például, bár Spanyolországban a strukturális alapokból származó támogatás mintegy 40%-kal csökkent 2000-2006-hoz viszonyítva, a K+F-re fordított kiadás megkétszereződik és meghaladja a 7,5 milliárd eurót.

A K+F, valamint az innováció terén történő befektetések számára fontos lesz a létező kiválósági központok potenciáljának kiaknázása és lehetőség szerint kiegészítő magánbefektetés mozgósítása. Ugyanakkor új módszereket kell kidolgozni a nemzeti és regionális K+F és innovációs kapacitás megerősítésére és a meglévő KTFI-potenciál eredményesebb felhasználására. Ennek érdekében a Bizottság az alap kutatás terén világszínvonalú laboratóriumok, eszközök és infrastrukturális feltételek új generációjának megteremtését javasolja, amelyhez az egész Európai Unió közös fellépése szükséges, és amely lehetővé teszi a tagállamok és régiók számára, hogy a következő évtizedekben is a kutatás élvonalába tartozzanak. A szükséges befektetéseket részben támogathatják a kohéziós programok is, összhangban meghatározott célkitűzéseikkel.

⁹ A Bizottság szolgálatainak 2007. november 14-i SEC(2007) 1547 munkadokumentuma részletesebb elemzést tartalmaz az október végéig elfogadott programok és programtervezetek KTFI-tartalmáról.

¹⁰ A KTFI-kiadások relatív részesedése 11%-ról 25%-ra, míg a pénzügyi volumen 25,5 milliárd euróról 85,2 milliárd euróra nő.

A vállalkozási készség elősegítése az új programok keretében közvetlenül kapcsolódik ahhoz a Tanács által meghatározott prioritáshoz, amely a **vállalkozási potenciál felszabadítására irányul, különösen a kkv-k körében**, és amely 2007-2013-ban az egyik kulcsfontosságú kérdés lesz. A tagállamok és régiók különös hangsúlyt helyeztek az üzleti támogatási szolgáltatások nyújtására, hogy lehetővé tegyék a vállalkozások, elsősorban a kkv-k számára versenyképességük növelését és a nemzetközi piacra való jutást. A kkv-kra irányuló üzleti támogatási szolgáltatások a tervek szerint 19 milliárd EUR összeget kapnak a következő hét év során, ami a rendelkezésre álló uniós források 5%-a. A kohéziós politika támogatni fogja a kkv-kat abban, hogy hatékonyan fektessenek be humán tőkéjükbe, hozzanak létre alkalmas irányítási struktúrákat és eredményesebben készülhessenek fel a gazdasági változásokra. A kkv-k számára nyújtott uniós támogatásba beletartoznak a vállalkozásbarát környezetet elősegítő beruházások és a bürokrácia csökkentése. Várható, hogy ezek az erőfeszítések abban is segítik a tagállamokat, hogy közelebb kerüljenek az üzleti támogatás egymegálló megközelítéséhez.

Az ehhez kapcsolódó fellépés e területen javított a vállalkozások számára az olyan nem támogatás jellegű forrásokból származó finanszírozáshoz való hozzáférést, mint a kölcsön és a kockázati tőke. A Bizottság és az EBB csoport megállapodásával létrehozott új pénzügyi tervezési kezdeményezések különösen jelentősek: az úgynevezett JEREMIE¹¹ és JESSICA¹² kezdeményezések célja, hogy javítsa az innovatív pénzügyi tervezési termékek elérhetőségét a régiókban. A kohéziós politikai programokból származó források, amelyeket a JEREMIE kezdeményezés keretében kell befektetni a 2007-2013-as időszakban, a jelenlegi becslések szerint várhatóan meghaladják a 2,5 milliárd eurót. A Bizottság a közelmúltban kezdeményezést fogadott el a mikrohitel támogatása terén, amely jelentős eszköz a foglalkoztatás és a társadalmi integráció elősegítése érdekében¹³.

A Bizottság a közelmúltban közleményt fogadott el, amely iránymutatást nyújt a nemzeti és regionális hatóságoknak az EU kohéziós politikai fellépései, a kutatási keretprogramok és a versenyképességi és innovációs program közötti¹⁴ együttműködésről. Emellett számos módszert javasol arra, hogy a Bizottság hogyan teheti lehetővé a különféle forrásokból származó pénzeszközök minél hatékonyabb felhasználását, hangsúlyozva, hogy maguknak a tagállamoknak és régióknak is vezető szerepet kell játszaniuk a rendelkezésükre álló európai alapok lehető legjobb kihasználásában.

¹¹ Mikro-, kis- és középvállalkozásokat támogató közös európai források (JEREMIE).

¹² Fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés (JESSICA).

¹³ „Európai kezdeményezés a mikrohitel fejlesztésére a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatása érdekében” COM(2007) 708, 2007. november 13.

¹⁴ COM(2007) 474, 2007. augusztus 16., „Versenyképes régiók: kutatás és innováció. Hozzájárulás a gazdasági növekedés felgyorsításához, a munkahelyek számának növeléséhez és minőségének javulásához”.

Az új programok arra is törekedni fognak, hogy a **foglalkoztathatóságot a rugalmas biztonságon keresztül erősítsék** azáltal, hogy a munkavállalókat, a vállalkozásokat és a vállalkozókat támogatják azon erőfeszítéseikben, hogy folyamatosan alkalmazkodjanak a globalizálódó piacok új kihívásaihoz. Mintegy 13,5 milliárd EUR összeget jelöltek ki a vállalkozások támogatására abban, hogy előre tekintő humánerőforrás-stratégiákat dolgozzanak ki a foglalkoztatás és munkaszervezés innovatív és produktívabb formáinak bevezetése és a szerkezetátalakításból származó átmeneti időszak megkönnyítése érdekében. Ezzel párhuzamosan az aktív munkaerő-piaci politikák és az egész életen át tartó tanulás programjai lehetővé teszik a polgárok számára, hogy elsajátítsák a változó kihívásokhoz való alkalmazkodáshoz szükséges kompetenciákat és képezéseket. Ebbe tartozik az egyéneknek nyújtott közvetlen támogatás és a munkaerőpiac működésének javítására irányuló szisztematikus fellépések is. Az új programok összesen mintegy 32 milliárd eurót irányoznak elő a foglalkoztatáshoz való hozzáférés érdekében; az intézkedések köre a személyes támogatáson keresztül a foglalkoztatási intézmények korszerűsítéséig terjed. A Tanács következtetéseinek megfelelően a munkaerő-piaci reformok hatékony végrehajtása csak a szociális partnerek aktív részvételével lehetséges, amit a kohéziós költségvetésből mintegy 50 millió euróval támogatnak majd. Az első becslések azt jelzik, hogy a kohéziós politika a következő hét évben a rugalmas biztonság számos elemét fogja támogatni mintegy 50 milliárd EUR összegben.

Felismerve azt, hogy a korai oktatásba való befektetés milyen megtérüléssel jár a gazdaság számára, a humán tőkére irányuló források összege az előző időszakhoz viszonyítva az új programozási időszakban jelentős mértékben emelkedni fog. Mintegy 25,3 milliárd eurót irányoztak elő az oktatási és képzési rendszerek reformjának támogatása érdekében. E tekintetben a fiatalabb generációk, amelyek a képzett munkaerő fontos potenciális forrásai, különös figyelmet kapnak. Ez a megközelítés azt eredményezte, hogy a kohéziós programok kötelezettséget vállaltak annak érdekében, hogy az iskolai lemorzsolódással és a fiatal munkanélküliek támogatásával kapcsolatos célkitűzések elérhetőek legyenek, a Tanács által elfogadottakkal összhangban.

Az új programok nagyobb hangsúlyt fektetnek **az energiaforrások kezelésének javítására és a hatékonyabb és integráltabb uniós energiapolitika kialakítására**. Az ágazat erőfeszítéseinek nagy része a magánszektorra hárul, így a programokra fordított kiadások abszolút szintje más területekhez képest visszafogottnak tűnik. A 2000-2006-os időszakhoz viszonyítva a megújuló energiaforrásokba és az energiahatékonyságba való beruházások a konvergencia-célkitűzések keretében ötször magasabbak, a regionális versenyképességi és foglalkoztatási célkitűzések keretében pedig hétszer magasabbak lesznek.

3.4. Más kulcsfontosságú tanácsi ajánlások és közösségi prioritások megvalósítása

A lisszaboni célkitűzésekkel kapcsolatos kategóriákba való befektetések a kérdések széles skáláját érintik, segítve a tagállamokat országspecifikus kihívásaik kezelésében az integrált iránymutatásokban és az országspecifikus ajánlásokban meghatározott célkitűzések megvalósítása során.

Az új kohéziós politikai programok célja mindenki számára előnyös helyzetek megteremtése a **környezetvédelem, a kockázatmegelőzés és a növekedés** potenciális szinergiáinak erősítése által. E terület prioritásai közé tartozik a környezetvédelmi szolgáltatások nyújtása, például ivóvízellátás, hulladék- és szennyvízkezelő infrastruktúrák, a természetes források jobb kezelése, a föld megtisztítása új gazdasági tevékenységekre való előkészítés érdekében, valamint a környezeti kockázatokkal szembeni védelem. Összességében várhatóan mintegy 51 milliárd eurót fektetnek be e területen.

A megfelelő **közlekedési** hálózat a gazdasági fejlődés elengedhetetlen feltétele bármely országban vagy régióban. Ennek megfelelően a konvergencia-célkitűzések vagy a Kohéziós Alap keretében támogatásra jogosult tagállamok és régiók egyértelmű elsőbbséget adnak a transeurópai közlekedési hálózatok (TEN-T) fejlesztésének. A közlekedésre előirányzott összeg (76 milliárd EUR) mintegy fele a TEN-T projektekre vonatkozik majd (38 milliárd EUR¹⁵). Ezek közé olyan kulcsfontosságú projektek tartoznak, mint a Helsinkiből Varsóba tartó Rail Baltica, a kelet-nyugati folyosó, amely a lett tengeri kikötőket és Rigát köti össze Oroszországgal, a multimodális tengely, amely Portugáliát és Spanyolországot köti össze Európa többi részével, és sok más. A kohéziós politikai programok által támogatott más közlekedési beruházások közé tartoznak a TEN-T hozzáférhetőségén javító másodlagos csatlakozások, valamint a környezeti szempontból fenntarthatóbb közlekedési rendszerek elősegítése; az ezekre fordított összeg a közlekedésre tervezett összeg csaknem 45%-a, azaz mintegy 34 milliárd EUR.

A Tanács egyes tagállamoknak azt javasolta¹⁶, hogy dolgozzák ki a foglalkoztatás életciklus alapú megközelítését, és segítsék elő a **befogadó jellegű munkaerőpiacot** a szociális kirekesztés által fenyegetett csoportok számára. A Tanács például arra ösztönözte a lengyel hatóságokat, hogy vigyék végbe az állami foglalkoztatási szolgálatok reformját a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló fellépések kibővítése érdekében, 1,5 milliárd EUR felosztása céljából. A tagállamok végrehajtásról szóló jelentései szintén hangsúlyozzák a kohéziós politikai programok jelentős szerepét abban, hogy az aktív foglalkoztatási intézkedések révén tartósan munkanélküliek 25%-át sikerült megszólítani, valamint annak biztosításában, hogy a munkanélküliek esélyt kaptak az újrakezdéshez.

A lisszaboni menetrend célkitűzéseinek végrehajtása a hatékony közigazgatásokon és szolgálatokon múlik. A hatékony szakpolitikák és programok kialakítása és végrehajtása érdekében mintegy 3,6 milliárd eurót fordítanak a nemzeti, regionális és helyi közigazgatások és szolgálatok korszerűsítésére. A fellépések közé tartozik a jogszabályok minőségének és végrehajtásának javítása, hatásvizsgálatok elvégzése és hozzáférhető és minőségi szolgáltatások létrehozása a polgárok és vállalkozások számára. A jobb szabályozás támogatása mellett a fellépések foglalkoznak az adminisztratív eljárások ésszerűsítésével és a munkaerő kapacitásának növelésével is. A kohéziós politikai fellépések támogatni fogják például Görögországot azon ajánlások végrehajtásában, amelyek közigazgatása korszerűsítésére, valamint szabályozó, ellenőrző és végrehajtó mechanizmusainak erősítésére irányulnak. Hasonlóképpen Bulgária és Románia speciális programokat dolgozott ki az igazgatási kapacitás javítására, mivel felismerte, hogy a strukturális reformok hatékony végrehajtásának ez előfeltétele.

¹⁵ Ez az összeg eléri a 44,2 milliárd eurót abban az esetben, ha ebbe beleszámolják az intelligens közlekedési rendszerekre, repülőterekre és kikötőkre irányuló beruházásokat, melyek hozzájárulnak a TEN-T hálózatokhoz.

¹⁶ HU, SK, PL, EE.

Végezetül a JASPERS¹⁷ szakmai segítségnyújtási eszköz, amelyet az EBB-vel és az EBRD-vel kötött új partnerség keretében igazgatnak, segíteni fogja az új tagállamokat uniós támogatásra irányuló kiváló minőségű projektek kidolgozásához szükséges kapacitások kialakításában, beleértve a magán- és közszféra partnereivel szervezetteket is.

3.5. A partnerségek elősegítése

A kohéziós politika hozzáadott értékét és eredményességét meghatározó egyik kulcstényező a valamennyi érdekelt fél között fennálló partnerség minősége – ideértve a regionális és helyi szinten működő partnereket is – a kohéziós politikai programok kidolgozása és végrehajtása területén. A kohéziós politika a többszintű kormányzás egyedi rendszerét jelenti, amelybe beletartoznak a „vertikális” partnerek (a Közösség, a nemzeti, regionális és helyi hatóságok), valamint a „horizontális” érintett felek (a vállalkozások képviselői, szakszervezetek, nem kormányzati szervezetek). A programozási dokumentumok kezdeti ellenőrzése azt mutatja, hogy a partnerségek megközelítése az intézményi körülmények függvényében országonként változik¹⁸. Habár több tagállamban a korábbi helyzettel összehasonlítva javultak a partnerek programozásba való bevonását lehetővé tevő szerkezetek, a programozás végrehajtása során további fejlesztést igényel az összes kulcsfontosságú fél a reformmenetrenddel kapcsolatos intenzív együttműködése a forrásoknak a növekedésre és foglalkoztatásra vonatkozó stratégiára való koncentrálása érdekében.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A 2007-2013-ra vonatkozó kohéziós politikai stratégiák és programok új generációjának elemzése azt jelzi, hogy a rendelkezésre álló források többsége az Unió legfontosabb politikai prioritásának megvalósítására irányul: a növekedést és a foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiára. Ez elsősorban a 2007-2013-as kohéziós politika átfogó reformjának köszönhető, amely megalapozta a befektetések tervezésének a lisszaboni stratégián alapuló, fokozottan stratégiai megközelítését és a stratégia iránti helyi szintű felelősségvállalást az igazgatás nagyfokú decentralizációja és a partnerek megerősödött szerepe által.

Az új forráselkülönítési rendelkezések hatására a kohéziós politika reformja a jelek szerint megváltoztatta a párbeszéd jellegét a Bizottság és a nemzeti és regionális hatóságok között: a korábbihoz viszonyítva fokozottan irányul a gazdasági versenyképességet és a foglalkoztatást elősegítő tényezők fejlesztésére. A Bizottság szintén a közelmúltban hívta fel a figyelmet ezen elemek – mint az általános közösségi politika eredményessége és hatékonysága szempontjából kulcsfontosságú elvek – jelentőségére a 2013-at követő uniós költségvetési tárgyalásokra való felkészülés során¹⁹.

Az alapok átfogó elosztható keretén belül a hangsúly egyre inkább arra kerül át, hogyan lehet a forrásokat a lehető legeredményesebben felhasználni.

¹⁷ .Európai régiók beruházásait támogató közös program (Joint Assistance in Support of Projects in European Regions).

¹⁸ E tekintetben a Régiók Bizottságának a lisszaboni folyamatokat nyomon követő platformja által végzett munka rendkívül hasznosnak bizonyult. <http://lisbon.cor.europa.eu/>

¹⁹ Európai Bizottság (2007): *A költségvetés reformja, változások Európában* - SEC(2007) 1188.

Ebben a szakaszban a programozási dokumentumok meghatározzák a tagállamok és régiók következő időszakra vonatkozó szándékait, a végrehajtási szakasz pedig épp csak elkezdődött. Csak a következő évek során megmutatkozó eredmények nyomán teljesülnek az új programozással kapcsolatos nagy elvárások. Ezért alapvetően fontos lesz a tervezett fellépések hatékony és kellő időben történő végrehajtásának biztosítása, illetve szükség esetén a megállapított rendelkezések megerősítése annak biztosítása érdekében, hogy a kohéziós politika és a lisszaboni prioritások közötti szoros kapcsolat a programozási időszak egészében fenntartható legyen.

A Bizottság továbbra is szoros együttműködésben dolgozik a tagállamokkal, alkalmazva azokat a rendszereket és eljárásokat, amelyeket az ellenőrzés, értékelés és szükség esetén a programoknak a változó körülményekhez és prioritásokhoz való igazítása érdekében hoztak létre. A Bizottság új információk beérkezését követően folytatja a végrehajtásról szóló beszámolót, és 2008 tavaszán a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó programokról szóló tárgyalások lezárását követően részletesebb jelentést készít. A Bizottság kihasználja a lisszaboni kormányzati ciklus által teremtett alkalmat, hogy felhívja a Tanács figyelmét a program végrehajtása során esetleg szükségessé váló javításokra, beleértve adott esetben országspecifikus ajánlásokat is. Az eredmények értékelése jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a forráselkülönítés növekedésre és foglalkoztatásra gyakorolt hatását jobban fel lehessen mérni.

Összefoglalva: az új kohéziós programok sikerétől függ az, hogy teljesíthetők-e az Unió átfogó célkitűzései az erős gazdasági növekedés, a több és jobb munkahely és a polgárok magasabb életszínvonala tekintetében.